

34(094.5)
(497.1)

2781
1

4x4

Поштарина плаћена.

Год. XX

НОВИ САД 15. I. 1940.

Број 1

Годишња претплата Д. 120.

Лист излази месечно.

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XX

1940

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:

Др. НИКА Ј. ИГЊАТОВИЋ

СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

Садржина: 1 Право на прозор. Одржај службености. — 2 Приговори на тудорски рачун. — 3 Правомоћне одлуке у извршном поступку могу се исправити парничним путем. — 4 Одговорност државе за рад судија. — 5 Престанак службеног односа отказом. — 6 Инострана пресуда у бракоразводној парници. — 7 Уговарање надлежности берзанског суда. — 8 Побиање пресуда берзанског суда жалбом и тужбом. — 9 Искључење судије. — 10 Поседовна тужба вангрунтовног власника. — 11 Јемство некретнине за трогодишњи порез. — 12 Извршење у току. — 13 Старатељ по § 124 Ип. и парнични трошак. — 14 Издавање ствари и ванпарнични поступак. — 15 Привудно извршење ради наплате парничког трошка. — 16 Саслушање странака. — 17 Својство земљорадника. — 18 Одговорност државе за рад судије. — 19 Закључак унесен у пресуду. — 20 Преиначење основице тужбе. — 21 Ко нема права жалбе против скупштинског закључка?

Библиотека Мин. Правде
Београд.

САД

РАСПИС

Мин. финансија о примени Закона о судским таксама
код Сирочадских столова

Број Су 2337-1-37.

Господину

Претседнику Окружног суда

Старешини Среског суда

Министарство финансија одељење пореза доставило је овом Претседништву акт број 35005-37 од 19 маја 1937 год. ове садржине :

Појавило се питање, како треба у таксном погледу поступати код сирочадских столова на подручју Апелационог суда у Новом Саду, а који судови су на буџету Дунавске бановине, дакле самоуправне власти: да ли по Закону о судским таксама или по Закону о таксама.

Стога Мин. финансија, одељење пореза, а на основу §-а 43 За. о судским таксама односно чл. 43 Закона о таксама даје следеће објашњење :

Чл. 46 „Уводног закона за закон о суд. ванпарничном поступку“ од 26 јула 1934 год. (Службене новине од 4.VIII 1934) гласи следеће :

1) На подручју Апелационог суда у Новом Саду као и на подручјима Среских судова у Чаковцу и Прелогу данашњи сирочадски столови вршиће послове старатељске власти у досадашњем делокругу и по досадашњим прописима о њиховом уређењу све дотле, док се уредбом Министра правде њихова надлежност не пренесе наредовне судове.

2) Правне лекове против одлука сирочадских столова решаваће у другом степену Окружни судови, а у трећем степену Касациони суд. Њима доставиће се на решавање правни лекови, који се на дан ступања на снагу овог закона затеку као нерешени код данашњих власти другог и трећег степена.

3) Прописи трећег дела новог Ванпарничног поступника примењиваће се и на поступак пред властима споменутим у ставу 1 и 2, у колико се по прелазним наређењима из чл. 27 и след. не би имали примењивати досадашњи прописи.

Закон о судском ванпарничном поступку од 24.VII 1934 добио је на подручју Апелационог суда у Новом Саду обавезну снагу већ 4-II 1935 године.

ЗБИРКА
ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XX
1940

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:
Др. НИКА Ј. ИГЊАТОВИЋ
СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

ШТАМПАРИЈА ДУШАНА ЧАМПРАГА И ДРУГА НОВИ САД

Class. of. cn/378

1.

I. Према сталној судској пракси, право на прозор потрехан је ономе, ко хоће да пробије прозор у суседном зиду. Ако пак неко хоће да спречи, да му сусед ма шта сагради пред прозором, мора да себи осигура право на светлост. Право на изглед пак потребно је ономе, ко хоће да му сусед не гради преко одређене висине или у одређеном правцу тако, да му се тиме одузме изглед. — II. Одржај негативне службености постаје, ако власник послужног земљишта, спречен од странке власника по-власног земљишта, да нешто чини против службености, није остварио искључивост свога власничког права у року од 32 године. (Кс. у Новом Саду, Рев. II. 523-1939).

Касациони суд ревизију тужитељице не уважава, пресуду призивног суда одобрава и осуђује тужитељицу, да плати туженом у року од 15 дана под теретом принудног извршења у име ревизионих трошкова 550 динара.

Образложење: Ревизију пресуде Апелационог суда тражи тужитељица жалећи се због повреде формално и материјално правних прописа.

Жалбом због повреде формалног права тужитељица заправо напада слободну оцену доказа од стране призивног суда, а слободна оцена доказа у колико је извршена према прописима §-а 368 Грпп. као што је то у конкретном случају, не може бити предмет ревизије.

Апелациони суд је брижљиво оценио све доказе и подробно изнео које су околности неспорне и истините те је из њих извео и правилни правни закључак, чиме је удовољио својој законској дужности.

Побијана пресуда не противречи сама себи, нити има таквих недостатака због којих је не би било могуће са сигурношћу испитати, та је жалба тужитељице и у томе погледу неоснована.

Није спорно наине, да на тужитељичиној кући која се налази у суседству куће туженога, и то на страни

према дворишту и башти овога има више прозора који гледају наспрам тужениковог поседа. Није спорно ни то, да је тужени оградио даском један од тих прозора.

Према наводима тужбе тужитељица сматра да њеној кући припада службеност прозора које даје право на ваздух, светлост и видик према тужениковом поседу, јер да је ту службеност стекла уговором односно путем одржаја, што пак тужена пориче. Преме сталној судској пракси, право на прозор потребан је некоме ко хоће да у суседовом зиду пробије прозор. Ако пак неко хоће да препречи да му сусед пред прозором ма шта сагради, мора да себи осигура право на светлост. Право на изглед пак потребно је некоме, ако хоће да му сусед не гради преко одређене висине или у одређеном правцу, тако да му сусед не може да одузме изглед.

О праву тужитељице на прозор у конкретном случају не може бити говора, јер су према напред изложеним, прозори отворани на сопственом зиду, куће тужитељичине.

Према без повреде правних прописа установљеном чињеничном стању са стране оба нижа суда, тужитељица ничим није доказала, да јој је за њену кућу каква службеност која даје право на светлост и видик од стране туженика и његових претходника призната, односно уговором уступљена.

Што се пак тиче жалбе тужитељичине због повреде материјалног права, коју тужитељица налази у томе, што Апелацион суд није установио да је она та права службености стекла узупапијом — иста је такођер неоснована.

Правио је правило, да одржај негативне службености настаје, ако власник послужног земљишта, запречен од стране власника повласног земљишта, да чини нешто против службености, није остварио искључивост свога власничког права у року од 32 године, што пак у конкретном случају не стоји, јер према правилном установљењу Апелационог суда, тужитељица није ни тврдила а још

мање доказала, да је поменуто право службености прибавила и вршила на овај начин.

Услед изложеног ревизија као неоснована није уважена, па је побијану пресуду Апелационог суда ваљало одобрити и у смислу §-а 143 и 152 Грпп. обавезати тужитељицу и на снашање ревизијских трошкова.

Нови Сад, 25 октобра 1939 године.

* * *

Судска пракса. Право на прозор само онда постаје, ако неко прибави право да пробије прозор на туђем зиду. (К. 4429-85).

За установљење права на прозор није довољно само по себи то, што је прозор куће на једном земљишту, за време редовне застаре, несметано гледао на суседно земљиште. (К. 4694-85).

Ако је тужени дозволио тужитељу, да овај на своме зиду (према земљишту туженог) пробије прозор, тме још није постало право на прозор. Овоме је још и то потребно да се тужени одрекне неограниченог располагања које му на своме земљишту припада, као власнику. (К. 4058-88).

Службеност на прозор даје право власнику повласног земљишта, на светлост и на ваздух. (К. 2965-932).

Одржај негативне службености на прозор почиње обуставом сметања. (К. 2965-932).

Застара службености почиње онда, када се онај који трпи службеност, покори забрани овлаштенога. (К. 8929-906).

Основациу за стицање службености не сачињава услужност која је међу суседима уобичајена, а која се сваког часа може укинути. (К. 6612-915).

2.

Ако малолетник који је постигао пунолетност има приговора против рачуна који је поднео његов бивши тужор, дужан је да поднесе сирочадском столу своје приредбе. Сирочадски сто ће покушати међу странкама нагоду, а ако то не пође за руком, упутиће странке на судски поступак. Пре сироведеног овог законског поступка поведена парница има се одбити као преурањена.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 614-1935).

Ревизију тужитеља не уважава и побијану пресуду позивнога суда потврђује.

Пресуђује тужитеље да плате туженима у року од 15 дана под претњом принудног извршења, у име ревизијског трошка 584 динара.

Образложење: И првостепени и призивни суд су тужиоце са захтевом тужбе одбили, потоњи из разлога јер да тужитељи и не тврде, а још мање доказују, да је сирочадска власт по поднетим обрачунима од стране тужене донела какву одлуку, а нарочито такву да су тужитељи овлаштени, да наступе редовни пут правде, према чему, да је тужба поднета преурањено.

Против те пресуде поднели су тужитељи ревизију, заснивајући је на разлозима предвиђеним у § 597 т. 2 и 4 Грпп.

Погрешну правну оцену ствари тужитељи заснивају на томе, што тврде, да је доказано, да је тужена поднела обрачун сирочадској власти, но, да га малолетни нису примили.

Прикључује у ревизији решење сирочадског стола од 17-XI-1932 број 6080-1932, за које вели, да је приказано код првостепеног суда, но да записнички то није констатовано, и то ради лакшег прегледа стања ствари т. ј да сирочадска власт обрачун тужене није прихватила, те да су стога били овлаштени тужбу поднети.

Нарочито сматра, да тужиља првог реда, пошто је пунолетна, може тражити обрачун не преко сирочадског стола, већ парничним путем.

Недостатак у поступку налазе тужитељи у томе, што призивни суд није прибавио сирочадске списе број 4111 и 2981-1932, из којих би се видело, да тужена није поднела обрачун прихватљив са формалног гледишта.

Разлози ревизијски нису основани.

Није довољно, да је тужена поднела као наследница пок. С. Н., бившег татора тужитељице, обрачун те, да га тужитељице нису прихватиле већ је за покретање ове парнице безусловно било потребно, да је истој претходила процедура, предвиђена у §§ 129-137 зак. чл. ХХ: 1877.

Нарочито је требало, да је сирочадска власт у смислу § 135 цитираног закона после проведеног законског поступка из § 130—134 истог закона странка упути на редован судски пут.

Тужитељи су ту околност већ у тужби требали доказати, што они учинили нису, јер се под тим не може разумети само њихов једноставни навод да обрачун, предложен по туженој, као неодговарајући истини не могу прихватити.

Решење сирочадског стола број 6080-1932, из ког би се по тврђењу тужитеља имало извести, да су на редовни пут правде по сирочадској власти упућени, не може се узети у оцену у смислу § 598 од. 2 Грпп., јер је предложено тек у ревизијском поступку, но ако би се узело у оцену (тужитељице тврде, да су га приказале у првостепеном поступку, но, да није то констатовано) — из њега не произлази, да је сирочадски сто упутио страке после процедуре, која је нужно, како је горе изложено, морала претходити, на редовни пут правде, — па је стога позивни суд умесно тужбу као преурањену одбио.

Није од важности што је I редна тужиља сада пунодобна, док из по самим тужитељима предложеног оставинског расправног записника иза пок. С. Н., произлази, да је тада била малолетна, према чему је у правцу полагања рачуна и гледе ње у погледу легитимације на тужбу морала уследити горе наведена процедура.

Пошто је тужба одбијена, непотребно је преслушавање сведока на околност, да се је она према наводу одговара на тужбу одрекла потраживања према туженој.

С обзиром на горње разлоге није било потребно ни прибавити горе цитиране сирочадске списе, те тужитељица у ревизији, која — није припремни поднесак, — само тврде, а не навађају, када је одређена набавка истих списа, па пошто према томе, пошто и саме тужиље у ревизији тврде, да тужена није поднела обрачун прихватљив

барем са формалног гледишта, чиме признаје, да потребна процедура код сирочадских власти није прописно обављена, — ваљало је, јер не предлеже ревизијски разлози из § 597 т. 2 и 4 Грпп., на којима тужитељице своју ревизију заснивају, исту одбити, пошто је призивни суд правилно изрекао, да је тужба преурањена.

Ревизијски трошак досуђен је по §§ 143 и 154 Грпп.

Нови Сад, 31 маја 1939 године.

3.

1. Правомоћност неке судске одлуке донесене у извршном поступку, није никаква законска сметња, да странка која сматра да јој је неко право у извршном поступку повређено, тражи исаравак тога свога повређенога права у парничном поступку путем тужбе. — II. Нико не може на другога пренети више права, него што га сам има. — III. Прописи чл. 6 Уредбе о. з. з. јесу когентни.

(Кс. у Н. Саду, Рев. II. 462-1939).

Касациони суд ревизију К. В., К. М., М. М. ожењен са А. К., М. К., Д. Ј., В. Ј. ожењен са К. Е., В. Ј. ожењен К. Е., Ш. А. рођ Г., Г. Е. рођ Х., Ш. К. Х. С. и С. Ф., не уважава, непаднуту пресуду Апелационог суда потврђује и уједно обавезује тужене да солидарно плате тужиоцима у року од 15 дана под претњом принудног извршења на име ревизионог трошка Динара 2662.

Образложење: Ревизију пресуде Апелационог суда траже у диспозитивном делу пресуде Касационог суда именовани тужени, жалећи се, да је Апелациони суд оним делом своје пресуде којим је њихов призив одбио и тужби против њих места дао, повредио формално и материјално правне прописе

Повреду тих прописа налазе тужени у томе: 1) што Апелациони суд није међупресудом установио правомоћност дражбе спорних некретнина, одржане 2 октобра 1933 године; 2) што ни иначе у побијаној пресуди није

установио, да је поменута дражба у тужби означених некретнина постала правомоћна и као таква и проглашена, те да према томе стоји приговор пресуђене ствари, 3) што није установио да је правни претходник тужених стекао право својине поменутих некретнина и да су тужени добронамерни купци тих некретнина јер да су исте купили поуздавајући се у правомоћност судских одлука и у јавност земљишних књига, 4) што није установио да су тужитељи накнадно изгубили заштиту по уредби о ликвидацији земљорадничких дугова.

Жалбе нису основане.

Ад. 1) Ова жалба није основана, јер је Апелациони суд правилно установио да доношење међупресуде није било потребно, пошто се спор могао одмах коначно решити, те га је коначно и решио побијаном пресудом.

Ад. 2) Ни ова жалба није основана, јер је Апелациони суд правилно установио непостојање пресуђене ствари и умесно изрекао, да правомоћност неке судске одлуке донете у извршном поступку није никаква законска запрека, да странка која сматра да јој је неко право у извршном поступку повређено, тражи исправак тог свог повређеног права у парничном поступку путем тужбе, као што је то случај и у конкретној парници, јер тужитељи у конкретној парници налазе да су лишени поседа својих некретнина противно прописима Уредбе о з. з. од 23 новембра 1933 године и каснијих уредаба, те да су тужени дужни њима вратити посед тих некретнина и у том случају, ако су их они стварно купили од драженог купца. Апелациони суд је пак установио као неспорну чињеницу, да дражба спорних некретнина одржана 2 октобра 1933 године није још била постала правомоћном дана 23 новембра 1933 године пак је зато позивом на прописе чл. 6 Уредбе о з. з. од 23 новембра 1933 године правилно обвезао тужене да предаду посед тих некретнина. Правно становиште тужених да одлука извршног суда од 1 јануара 1934 године којим је драж-

ба од 2 октобра 1933 године проглашена правомоћном, има дејство екс тунк т. ј од 2 октобра 1933 године, не може се усвојити јер се то коси са когентним прописима чл. 6 Уредбе о з. з. која је баш донесена ради заштите земљорадника.

Ад. 3) Ни ова жалба није основана, јер је Апелациони суд без повреде правних прописа установио, да ни правни претходник данашњих туженика, а ни дражбени купац с обзиром на пропис Уредбе о з. з од 23 новембра 1933 године чл. 6; није могао стећи право својине спорних некретнина, па доследно томе, то право својине није ни могао пренети на тужене као правне наследнике. Што се пак тиче навода тужених, да су они били добронамерни купци, тај навод тужених, све када би и био доказан, не би се могао узети у обзир, јер је Уредба о заштити земљорадника апсолутне природе, те када се она има применити — као што је то и у конкретном случају — не може се нико бранити доронамерношћу.

Ад. 4) Неоснована је напослетку и ова жалба тужених, јер је као неспорно установљено, да су тужитељи у време одржања дражбе били земљорадници односно да им је било признато земљорадничко својство. Уредба о ликвидацији земљорадничких дугова пак прописује поступак како се решава питање земљорадничког својства, наиме да то иде ванпарничним путем нападањем општинског уверења код средског суда с правом рекурса на Окружни суд. Туженима пак није успело ни једно општинско уверење о земљорадничком својству тужитеља поништити, нити о томе ма какав доказ пружити.

Услед неоснованости напред изложених жалби тужених, њихова ревизија као неоснована није се могла уважити, па је побијану пресуду ваљало одобрити и обвезати тужене у смислу § а 152 и 143 гр. п. п. и на снашање ревизионих трошкова.

Нови Сад, 20 септембра 1939 године.

Мишљења смо, да и у датом случају има одлучну важност добра или зла вера стицатеља, — али да се лице које је некретнину купило од дражбеног купца — чије право власништво још није укњижено у земљ књиге — у овом случају не може повзати на добронамерно стицање с обзиром на постојеће стање ствари.

4.

§ 25 Закона о судијама редовних судова има тај смисао, да држава одговара својим грађанима за штету нанесену од судије у вршењу своје службене дужности само онда, ако је штета учињена злонамерно или из крајњег нехата. Нетачно тумачење правних прописа искључује кривицу. (Кс. у Новом Саду, Рек. I. 20-1939).

Рекурс туженог уважава побијани закључак призивнога суда укида и ствар враћа призивном суду да у меритуму реши призив тужитељице.

Разлози: Против закључка Апелационог суда у Новом Саду број Пл. 481-1938 год. од 10 октобра 1938 г. уложио је ревизијски рекурс тужени Државни Ерар молећи да се побијани закључак у целости измени и пресуда првог суда оснажи, те тужитељица осуди на снашање трошка овог рекурса, а са разлога што је становиште Апелационог суда неосновано, када је утврдио да је Окружни суд у Н. С. био дужан у смислу § 107 Грпп. да претходно изда потребан налог са одређењем примереног рока ради отклањања недостатка законског заступања, па тек ако се тај недостатак законског заступања није могао отклонити, онда с обзиром на прописе § 108 Грпп. донесе закључак број Пл. 217-1937 године.

Надаље навађа, да је погрешно оно становиште Апелационог суда у погледу тумачења § 25 зак. о судијама, да Држава одговара својим грађанима за штету нанесену од судија у вршењу службене дужности не само ако је та штета учињена злонамерно и из крајњег нехата о коме говори III став § 25 зак. о судијама, већ и у другим случајевима предвиђеним у материјалном праву, а питања

злонамерности и крајњег нехата почињене штете од утицаја је по III ст. пом. чл. 25 зак. о судијама уколико би било питање одговорности судије за штету држави на коју је та обвезана да накнади грађанима.

Разлози ревизионог рекурса су делимично основани.

Апелациони суд у нападнутом закључку тачно је применио формални пропис § 107 и 108 Грпп., као § 25 зак. о судијама. У конкретном случају Окружни суд као призивни суд у Н. С. када је донео закључак број Пл. 217-1937-9 од 7 априла 1937 године протумачио је пропис § 107 Грпп. и применио тамо наведене законске прописе у даном случају онако како је схватио и разумео.

Када то стоји, да су судије неправилно протумачили и применили закон, а утврђено чињенично стање на пружа никакве основе, који би упућивали на могућност да су судије у конкретном случају прекорачили границе слободе судијског проучавања, односно да су својом одлуком причинили штету тужитељици било намерно било нехатно, а пошто рђаво тумачење прописа искључује кривицу, то пошто се не може истицати да су судије неправилно вршили своју службу, и да је услед тога настала штета за тужитељицу у смислу чл. 25 зак. о судијама редовних судова, ваљало је довести закључак као у диспозитиву, уједно вратити списе Апелационом суду да предмет у меритуму реши, држећи се горе наведеног правног схватања овог суда.

Нови Сад, 17 јуна 1939 године.

5.

По §-у 332 од 2 Зак. о радњама, службени однос има престати истеком сваког календарског четвртгодишња уз претходни шестонедељни отказ, код особља из § 324 истог закона.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 953 1938).

Касациони суд ревизију туженог уважава, пресуду призивног суда мења, и тужитеља са тужбом одбија.

Осуђује тужитеља да плати туженом у року од 15 дана под теретом принудног извршења у име првостепених трошкова 3667 28 динара, у име позивних 484 динара и у име ревизионих 531 динара.

Образложење: Првостепени суд тужиоца са захтевом за досуђење припадности за отказно време, као вишем помоћном особљу, одбио, јер је установио, да је тужилац својевољно прекинуо службени однос између њега и туженога, те да му стога не припада право на затражене припадности.

Позивни суд је примио установљење првостепеног суда, да је тужилац био намештеник туженог као више помоћно особље са месечном платом од 4500 динара, те 80 динара дневнице, но првостепену пресуду је у толико мењао, да је тужиоцу досудио 6750 динара т. ј. припадности за месец јули и пола месеца августа 1936, налазећи да се може отказати само на крају четвртогодишта т. ј. да своје правно дејство стиче у конкретном случају од 1 јула 1936 па за 6 недеља у напред (до половине августа 1936).

Ту пресуду напао је тужени ревизијом, оснивајући ју на разлозима из § 597 т. 3 и 4 Грпп.

Разлози ревизије су основани према ниже наведеном.

Тужени је у свом одговору на тужбу тврдио, да је тужиоцу отказао дне 15 маја 1936 за 31 маја 1936, јер да му такав отказ припада у смислу прописа § 234 З. о. р.

Тужилац у позиву против првостепене пресуде изричито навађа, да је првостепени суд и морао узети као чињеницу факат, да му је тужени отказао 15 маја 1936 за 31 маја 1936, те да му припада отказ 15 маја 1936 за 1 јули 1936, па да му је морао досудити плату за време од 1 јуна до 1 јула 1936.

Тиме је тужилац учинио судско признање у смислу § 362 Грпп, па је стога позивни суд основано утврдио, да је та чињеница неспорна.

Порицање тог признања у одговору на ревизију не

може се узети у обзир, јер то признање није учинио са неким додацима или ограничењима (§ 362 од. 2 Грпп).

Погрешно је правно стајалиште призивног суда, да отказ учињен 15 маја 1936, — стиче правно дејство тек од 1 јула 1936, т. ј. од конца II-ог четвртгодишта 1936, дотично од почетка трећег четвртгодишта.

§ 332 од. 2 Закона о радњама одређује, да службени однос има престати протеком сваког календарског четвртгодишта уз претходни шестнедељни отказ код особља из § 324 З. о. р., као што је у овом случају тужилац.

Према томе, кад је отказ учињен 15 маја 1936 год., онда се он има свршити 42 дана (6 недеља) после тог дана, до ког рока тужиоцу припадају принадлежности од туженога.

Тужитељ је сам признао у тужби, да је све до 30 јуна 1936 примио редовно своју плату, дневнице и путне трошкове.

Пошто је према томе за све отказно време (6 недеља), рачунајући од 15 маја 1936, тужени примио своје принадлежности, призивни суд је погрешном правном оценом ствари (§ 597 т. 4 Грпп.) тужиоцу досудио 6750.— дин. спп., па је стога без обзира на остале релизијске разлоге, који су услед горњег правног стајалишта Касационог суда беспредметни, ваљало у смислу § 604 Грпп. ревизију туженога уважити, пресуду призивног суда мењати и тужитеља са тужбеним захтевом одбити.

Призивни и ревизијски трошкови досуђени су по §§ 143, 152 и 154 Грпп.

Нови Сад, 7 септембра 1939 године.

6.

Правомоћна пресуда будимпештанског Окружног суда, у предмету развода брака царничких странака чини пресуђену ствар и за подручје наше Краљевине, и то не само у погледу развода брака, него и у имовинско правним питањима гледе којих је пресуда диспонирала.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 39-1938).

Ревизију тужитељице не уважава и побијину пресуду призивног суда потврђује.

Образложење: Првостепени је суд захтеву тужбе удовољио.

Поводом призива туженога Апелациони као призивни суд у Новом Саду је првостепену пресуду укинуо и тужбу одбацио на основу § 571 т. 6 у вези § 572 од. 1 Грпп, јер је предмет ове парнице већ правомоћно решен пресудом будимпештанског Окружног суда од 24 маја 1930 број 1 П. 37568-2-1930.

Против те пресуде поднела је тужитељица ревизију предлажући, да се пресуда призивног суда преиначи, тужби места даде и тужени обвеже на снашање парничних призивних и ревизионих трошкова.

Своју ревизију заснива на пропису § 597 тач. 2 и 4 Грпп.

У овој парници је неспорно, да су обе странке мађарски држављани, те да је брак између њих разрешен цитираном правомоћном пресудом будимпештанског Окружног суда и то на темељу § 77 а зак чл. XXXI: 1894, и да је тужени кривим проглашен, те пресуђен, да од дана правомоћности исте пресуде до евентуалне поновне удаје тужитељице, плаћа сваког 1-ог у месецу 80 пенга у име коначног издржавања, надаље посебно још на плаћање 1440 пенга главнице.

Спорно је, да ли се та пресуда будимпештанског суда има за подручје Краљевине Југославије сматрати као „res iudicata“ или је тужитељица морала своје потраживање по § 97 Грпп. утужити код Окружног суда у С., у подручју којег се налази туженикова непокретна имовина.

За решење тог питања меродавно је, да ли се пресуда мађарског суда има сматрати актом на темељу ког се може дозволити у овоземству оврха.

У смислу чл. 28 конвенције између Краљевине Југославије и Краљевине Мађарске о извесним питањима

Грађанског поступка и Приватног права од 11 новембра 1929 право одлучивања о важности (поништењу) брака, о разводу брака и т. д. спадаће искључиво у надлежност судова оне стране уговорнице, чији су држављани су-прузи у тренутку подношења захтева.

Према томе правомоћна пресуда будимпештанског суда у предмету развода брака парничних странака је неспорно „res iudicata“ и за подручје наше Краљевине.

Ако је она обавезна у погледу развода брака, обавезна је не само у том делу, него и у делу којим се у оквиру исте бракоразводне парнице решавају имовинска питања брачних странака, те која се по природи ствари не могу излучити из њене правоваљаности и правоснажности.

То ни цитирана конвенција не искључује у цитираном свом члану, према чему се има пресуда у бракоразводној парници изречена у Мађарској и за подручје наше Краљевине, претпоставивши да су, као што је у овом случају у тренутку подношење тужбе били мађарски држављани, сматрати правомоћном и извршном у имовинско правним питањима гледе којих је пресуда бракоразводна диспонирала.

Према томе тужитељица није могла ову већ пресуђену ствар поново утужити, већ се је могло на темељу пресуде захтевати извршење на имовину туженог, која се евентуално налази у Краљевини Југославији.

Ради тога је Апелациони суд правилно у смислу § 571 т. 6 Грпп. по § 572 од. 1 Грпп. тужбу одбацио, на пошто тако не предлеже ревизијски разлози из § 597 т. 2 и 3 Грпп., на које се тужитељица у својој ревизији позива, ваљало је ревизију њену одбити и одлучити као у диспозитиву.

Нови Сад, 31 маја 1939 године.

7.

За пуноважно уговарање надлежности берзанског суда од стране треће особе, потребно је посебно писмено овлашћење дато по властодавцу.

(Кс. у Новом Саду, Рек. I. 376-1938.)

Рекурс туженог уважава побијани закључак другог степеног суда преиначује и одржава на снази закључак Окружног суда у Н. од 18 фебруара 1938 године, број Пл. 1277-1937-5.

Обвезује тужитеља да плати туженом, у року од 15 дана под претњом принудног извршења, осим првостепеним закључком досуђених му трошкова, још у име рекурсног трошка 240 динара.

Разлози: Тужени Г. Д. Ј. напада ревизијским рекурсом закључак Апелационог суда, којим је закључком рекурс тужиоца уважен, и закључак Окружног суда, — којим је уважена жалба туженог, те укинута пресуда берзанског изабраног суда и поступак који јој је претходио као ништавна и тужба одбацује — преиначен тако, да је жалбу туженог одбио. У разлозима рекурса тужени наводи да је Апелациони суд заузео погрешно правно становиште, када је изрекао да у конкретном случају предлежи правоваљано подвргавање надлежности берзанског суда у Н; спорну закључницу са клаузулом надлежности није потписала чиновница туженог, већ његова жена.

Рекурс је основан.

Односни правни посао склопљен је са закључницом од 16 априла 1937 у којему постоји и клаузула о подвргавању надлежности изабраног берзанског суда у Н.

У конкретном случају сам правни посао може да буде ваљан али још не значи да је ваљано и подвргавање надлежности берзанског суда.

За подвргавање надлежности потребно је посебно писмено овлашћење.

Закључницу како је то утврђено provedеним доказним поступком није потписао ни тужени ни његов намештеник чиновница Х. Г., већ неовлаштено његова (туженикова) жена. Жена туженика није имала за то нарочито писмено овлаштење, није била за то никако овлаштена, а за правоваљано уговарање надлежности берзанског суда — како је горе већ речено — потребна је писмена форма, које у конкретном случају према горе изложеном нема.

Из наведених разлога требало је уважити ревијски рекурс туженог као основан и одлучити као у диспозит. делу овог закључка.

Расположење о рекурсивним трошковима оснива се на прописима §§ 152 и 143 Грпп.

Нови Сад, 15 маја 1939 године.

8.

За решавања по жалбама због ништавости, којима се побијају пресуде берзанског избраног суда, надлежан је Трговачки суд односно трговачко веће Округног суда. Исти је суд надлежан и за решавање по тужбама као без учинка. — Надлежни суд и у случају жалбе због ништавости, у свему има поступати као првостепени суд и то контрадикторно доносећи свој закључак пошто преслуша странке, а ако је потребно и председника и записничара избраног суда. — За расправљање у оба случаја надлежан је, било судија појединац трговачког односно судија појединац Округног суда, било веће трговачког суда односно трговачко веће Округног суда, а све према вредности спора. Није допуштено спајање у истом акту жалбе због ништавости са тужбом као без учинка, нишпа спајање истих у току поступка. — Противу закључака, донесених по жалби због ништавости, допуштен је редован рекурс у границама Грпп. Ништавости из чл. 5 ст. 1 број 2 ув. Грпп., које нису у жалби

изрично наведене узимају се у обзир по службеној дужности само ако се исте ништавости службено узимају у обзир по Грп. Тужбе као без учинка заводе се у уписник По., а жалбе због ништавости у уписник Пл. О трошковима одлучује се по V. глави Гр. судског поступка не примењујући §. 153 ст. 2 гр. п. п. противу чланова избраног берзанског суда.

Разлози: Уводни закон за Грп., а у своме чл. 5. увео је два правна средства противу пресуда берзанског избраног суда и то: жалбу због ништавости и тужбу као без учинка. Поступак како се са тим прав. средствима до сада поступало у пракси, постао је неједнак и зато је по захтеву Окружног суда у С. потребно било, да општа седница ово реши, а на основу §-а 25 тач. 1 у в. §-а 38 Закона о уређењу редовних судова те да би се једнообразно даље поступало.

Прелазећи на оцену самих питања, седница је нашла следеће:

По чл. 5 тач. 2 ст. 2 Уводног закона за Грп. наређује се да се жалбе због ништавости подносе „трговачком односно Окружном суду“. Даље, у истом чл. 5 тач. 3 ст. 2 стоји: да се и тужбе као без учинка подносе истом суду.

Према томе јасно је, да је за одлучивање, како по жалби, тако и по тужби надлежан исти суд.

Да би се расправило сада питање: који је тај надлежан исти суд, морамо одмах цитирати законско наређење. Ово гласи: „жалба се мора поднети трговачком односно Окружном суду у чијем подручју избрани суд има своје седиште.“ А за тужбу се вели: „тужба се мора поднети, код суда споменутог у бр. 2 ст. 2.“

Према томе, кад је законодавац рекао најпре и прво „трговачки односно Окружни суд“ — онда је, по мишљењу седнице, довољно јасно изразио своју намеру, да ове предмете ради трговачки суд где постоји, а затим веће трговачког суда, где не постоји трговачки суд. Ово ми-

шљење поткрепљује се и изразом „односно“ што значи исти суд као и напред речени — дакле раван трговачком суду. Раван томе трговачком Суду је Окружни суд као трговачки.

Пошто је седница утврдила који је суд надлежан да поступа, прешла је даље на питање, како ће тај суд поступати, па је нашла, да тај суд треба да поступа као првостепени и контрадикторно и да донесе свој закључак по жалби због ништавости пошто прибави списе берзанског суда, те преслуша странке, а по потреби претседника и записничара, а по тужби као без учинка да донесе пресуду, пошто обави редован поступак.

За ово своје мишљење, општа седница је нашла разлога у следећем :

Берзански избрани суд није редован суд, већ изузетан а исти нема везе са редовним грађанским судом. Сада је законодавац рад тога нередовног — изборног — суда довео под преиспитивање од редовног суда. Према томе ово је први пут да редован суд види и прегледа рад тога суда. Па када га редован суд прегледа први пут и то пошто преслуша странке, а по потреби претседника и записничара, како то закон наређује, онда је јасно, да то мора извести на усменој расправи, јер се баш усмене расправе и састоје у преслушању обе странке — § 241 Грпп. Према томе када сада надлежни суд има да ради први пут и да сироводи расправу — онда је мишљење седнице, да тај надлежни суд мора поступати као првостепени.

Да тај надлежни суд мора радити контрадикторно, седница је нашла разлога у самом тексту закона, где се вели: „преслушати странке, а ако је потребно и претседника и записничара избраног суда“. Кад се ово наређује, онда је јасно, да то мора бити контрадикторно и на усменој расправи. Да одлука суда по жалби мора бити закључак, јасно је изражено у чл. 5 Ув. закона. За тужбу то није учињено, али како је то тужба, како

се први пут поступа и одржава усмена расправа, онда је јасно, да одлука суда по тужби мора бити пресуда.

Прелазећи на оцену питања у каквом ће саставу радити надлежан трговачки суд односно Окружни суд, као трговачки суд — седница је мишљења: да има радити према вредности било судија појединац, било трговачко веће са разлога:

Наш грађански судски поступак у свом §-у 5 ст. 1 наређује: да код Окружних и трговачких судова, у колико није што посебним наређењима друго наређено, судску власт врши веће, У истом §-у 5 ст. 2 стоји: „да ће веће Окружних судова, кад одлучују било у првом било у другом степену, а у трговачким стварима, узети у своје веће једног судију из кругова трговаца“.

Даље у §-у 6 Грпп. наређује се, да се имовинско-правни предмети, који спадају пред Окружне и трговачке судове, требају претресати и о њима одлучивати, а по поступку за зборне судове, од судије појединца тога надлежног суда, ако ствар по вредности не прелази 30.000 динара.

Према упоређењу ова два прописа излази, а нарочито из израза у § у 5, „у колико није што посебним наређењима друго наређено“, да је §. 6 Грпп. то друго посебно наређење о коме говори §. 5. гр. п. п. Према томе излази: да ће трговачке ствари расправљати појединац судија или веће надлежног суда с обзиром на вредност. Са тих свих разлога треба и ове жалбе због *нишпавости и тужбе као без учинка*, а с обзиром на вредност, да расправља било појединац судија, било веће надлежног трговачког односно Окружног суда као трговачког.

Истина је то: да §. 47 Грпп., који говори о споровима по трговачким стварима, не говори о судији појединцу, али општа седница налази, да тај пропис и није за то, да говори о саставу суда, већ о врсти предмета, који долазе пред тај суд. Ово зато, што је о саставу

судова говорено у ранијим прописима, а овде се говори само о стварној надлежности појединих судова. Сем тога, о овом §-у 47 Грпп. писано је довољно у нашој правној литератури и сви су се тада сложили, да је у њему редакцијска и преводилачка погрешка и сви се слажу у томе, да и трговачке предмете решава, било појединац, било веће трговачког, односно Окружног као трговачког суда и то према вредности.

Да трговачке предмете може решавати и појединац, седница је нашла разлога још и у §-у 30 Закона о уређењу редовних судова, где стоји следеће: „наређења која вреде за Окружне судове примењују се и на трговачке судове у парничним предметима...“ Према томе, кад појединачно суђење важи за трговачке судове, нема разлога да исто појединачно суђење не вреди и за трговачке предмете у Окружним судовима.

Према свему излази да, како се и жалбе због ништавости и тужбе као без учинка сматрају као спорови у првом степену, онда се и ти спорови имају по вредности решавати било од судије појединца, било од већа. Да су и ови предмети спорови, седница налази разлога још и у томе: што се сваки предмет, који се има решавати по Грпп., а на усменој расправи, има сматрати спором. Па кад се и ови предмети жалба и тужба имају расправљати на усменој расправи, то се и они имају сматрати споровима, без обзира да ли носе име жалба или тужба.

Прелазећи на оцену питања, да ли се могу спајати жалба због ништавости и тужба као без учинка у једном акту или у току поступка — седница је нашла, да то није допуштено. Ово са следећих разлога:

Жалба због ништавости, по чл. 5 ст. 2. одељ. 2 Ув. зак. о Грпп. подноси се надлежном суду у року од 15 дана, а после свршеног рада, доноси се закључак.

Тужба као без учинка по истом чл. 5 ст. 3 одељ. 2 подноси се надлежном суду у року од 30 дана и ра-

справља и доноси одлука у виду пресуде.

Дакле рокови су различити, а сем тога по довршеном поступку доноси се по жалби закључак, а по тужби по довршеном поступку пресуда. Сем тога, против закључка правни је лек — рекурс, а против пресуде — призив. Дакле то су оправдања са којих налази седница да се тужба и жалба у истом акту не могу спојити, а и да се у току поступка такође не могу спојити.

Прелазећи даље на оцену питања, да ли је допуштен правни лек противу закључка надлежног суда по жалбама због ништавости — седница је нашла, да је допуштен и то редован рекурс у границама грађанског судског поступка.

Ово је седница нашла са разлога: како надлежни суд ово решава први пут и то после усмене јавне расправе и по саслушању странака, а и саслушању по потреби претседника и записничара и то закључком, онда је допуштено, да се као сваки закључак суда нападне рекурсом, и то у оним границама, које је грађ. суд. поступак допустио — прописима §§-а 608—622. Сем тога, када се и пресуде по тужби као без учинка могу нападати редовним правним леком — призивом, онда се не види разлог, да се то не допусти и за закључак.

Прелазећи на оцену питања, да ли се ништавости, које нису у жалби изрично наведене, имају узимати у обзир по службеној дужности при решавању предмета по жалби због ништавости — седница је нашла, да се ништавости из чл. 5 ст. 2. бр. 2 Ув. гр. п. п. имају службено узети у обзир само оне, које судови узимају по службеној дужности по Грпп.

Седница је ово нашла са разлога: како је ово по горњем излагању парнични предмет где редовни судови првостепено поступају, то се има применити и на њих у свему грађ. суд. поступак. Па како по грађ. суд. поступку у сваком предмету, који се по њему рашава, редован суд мора, у границама §§ а 588 и 598 Грпп., узети

у обзир ништавости означене у § 571 Грпп. то је онда јасно, да се при решавању ових жалби имају узети у обзир из службене дужности исте те ништавости и ако у жалби нису изрично означене.

Прелазећи на оцену питања, у који ће се уписник уводити те тужбе без учинка, а у који уписник жалбе због ништавости — седница је нашла, да се тужбе имају уводити у уписник По., а жалбе у уписник Пл.

По §-у 287 тач. 5 Сп. јасно је наређено, да се овако уводе тужбе.

По § у 347 тач. 3 Сп. јасно је наређено, да се жалбе због ништавости уводе у уписник Пл.

Најзад прелазећи на оцену питања парничних трошкова — општа седница је нашла: да за исте вреди у свему V глава грађанског судског поступка сем §-а 153 ст. 2 Грпп.

Ово мишљење седница је оснивала на следећем: одлука по жалбама по ништавости је закључак, а иста има да гласи: или се жалба *не уважава*, или се уважава и нападнута пресуда избраног берзанског суда *укида*. Одлука по тужбама је пресуда, која има да гласи: или се тужба *не уважава*, или се иста уважава и одлука избраног берзанског суда *проглашава да је без учинка*

Према томе види се, да су судске одлуке такве, да се у њима спорна ствар за тај степен (инстанцију) свршава, те се према томе том одлуком мора одлучити о трошковима, како о онима пред берзанским изабраним судом, тако и о онима пред редовним судом — §. 154 Грпп.

Па, како ту одлуку, којом се спорна ствар окончава за тај степен, доносе редовни судови, то ће они применити на те трошкове редован грађ. суд. поступак, а специјално његов V. главу, која говори о томе.

По мишљењу седнице, противу чланова избраног берзанског суда неће се применити § 153 ст. 2 гр. п. п. са разлога: што оваку одлуку може донети само виши редован суд против судије појединца или чланова већа редовног суда и то кад се повреди редован поступак.

У овом случају не ради се о редовном суду, већ о изабраном суду, за кога није редован поступак обавезан, те према томе не може бити тај поступак ни повређен а на начин у §-у 153 ст. 2 гр. п. п.

Са свих тих разлога требало је донети објашњење, како је диспозитивом означено.

Од Опште седнице Апелационог суда у Новом Саду 24 фебруара 1939 године Бр. Су: 6695-25-1938.

9.

Разлог за искључење у смислу тач. 6 §-а 59 стр. Грпп. постоји само онда, ако је судија учествовао у доношењу нападнуте одлуке

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 263-1935).

Касациони суд ревизију тужене уважава, пресуду Апелационог суда преиначује, тужитеља са тужбом одбија и осуђује га да туженом, у року од 15 дана под претњом оврхе, плати у име трошкова код Апелационог суда 399 динара, а у име трошкова поступка код Касационог суда 400 динара.

Разлози: Тужитељ је тужбом због ништавости, на основу §-а 623 Грпп., напао пресуду Апелационог као ревизионог суда од 16 јуна 1934, Бр. Г. 1711-1932, наводећи да је при доношењу пресуде учествовао као судија П. П., који је у истој том спору као срески судија донео пресуду у првом степену. Апелациони суд је тужби дао места и пресуду заједно са поступком који јој је претходио, поништио и тужену обавезао да плати трошкове.

Основана је жалба тужене да је Апелациони суд повредио процесуално-правни пропис. У см. т. 6 §-а 59 старог Грпп. постоји разлог за искључење, ако је одлуку донео судија који је као члан нижега суда учествовао у доношењу нападнуте одлуке. Како судија П. П. није учествовао у доношењу пресуде нижега, привременог суда, него у доношењу првостепене пресуде,

дакле најнижега суда, оправдано се жали тужени да разлог за његово искључење није постојао, услед чега је пресуду призивнога Апелационога суда ваљало преиначити, тужитеља са тужбом одбити и осудити га да плати трошкове у см. §§-а 152 и 152 Грпп.

Нови Сад, 18 септембра 1939 године.

* * *

У датом случају је исти судија учествовао код I. ст. суда и код III. ст. као ревизионог суда, а није учествовао у доношењу нападнуте одлуке призивнога суда.

10.

Власником некретнине има се сматрати онај, који је у груншовници као такав убележен. Све дошле, док се груншовно стање не промени, грунш. власник по праву има права тражити своје некретнине од свакога, чији се посед не оснива на чину самога власника. Тужитељ само тако може тражити посед од груншовног власника, ако тужбом обори грунш. власништво шуженог, и оствори своје право власништва и уиис тога свога права у земљишну књигу.

(Ас. у Новом Саду, Пл. 913-1939.)

Апелациони суд у Новом Саду, као ревизиони суд ревизиону молбу тужитељеву одбија и обвезује тужитеља, да на име трошкова ревизионог поступка плати туженом М. М., на руке његовог правозаступника М. А. адвоката из А. у року од 15 дана под теретом оврхе износ од 210-50 динара.

Разлоси: Тужитељ је поднео суду тужбу због смећања поседа против тужених Б. А. и М. Ј. На расправи од 29 децембра 1932 године пре упуштања тужених у парницу променио је своју тужбу тако, да не тражи установљење смећања поседа, већ тражи да се тужени осуде да у року од 15 дана под претњом оврхе њему предаду у посед упитну парцелу и под насловом доспелости. Овај свој тужбени промењени захтев проширио

је током расправе пред првостепеним судом и на остале туженике као касније правне следнике I. ред. туженога.

Првостепени суд је ову промењену и проширену тужбу одбио са разлога, јер је утврдио добронамерност последњега туженога, као купца спорних некретнина, те околности да ранији туженици нису више у поседу некретнина чији се посед тражи.

Призивни суд је одобрио првостепену пресуду у меритуму ствари само из других разлога и то: јер је тужитељ пропустио да тражи и признање права власништва, а правно је правило да пређашњи поседник само онда може одузети посед земљишнокњижном власнику, ако претходно исходи пресуду о неваљарости укњижбе права својине.

Тужитељ је у својој правовременој ревизионој молби, поред жалби на повреду формалних правних прописа који се односе на недостатке по питањима злонамерности тужених, изнео и жалбу да је призивни суд повредио материјалне правне прописе тиме, што је тужбу одбио а лимине из самога тога разлога што није тражено признање права власништва, јер да таквога правила нигде у закона уопште нема.

Ревизиона молба тужитељева је неоснована.

По прописима § 322 озг. где су уведене земљишне књиге, право поседа непокретне ствари припада искључиво ономе који је у ове књиге уписан као поседник ствари. У вези са овим прописима напомиње се, да фактични поседник, који се није дао укњижити у грунтовници, може некретнину досести, па у том случају има право на тужбу из § 1498 озг.

По прописима § 323 и 324 озг. о поседнику ствари држи се по закону, да има тврд наслов; а тврдећи противник мора тужити пред уредним суцем и доказати своје мишљено јаче право. У вези са овим прописима напомиње се у правној теорији (Рушнов) изричито, да ће фактични (натурални) поседник бити у спору, који се

води само о поседу, редовито само туженик; као тужитељ ступиће само онда ако ће штети да буде уписан у грунтовним књигама, т. ј. ако ће штети да постане власником непокретне ствари.

По прописима § 354 о.з. право власништва је власт, између осталог, и свакога другога искључити од права располагања са ствари, а по прописима § 366 о.з. са правом, које има власник, да искључи свакога другога од поседа ствари, скопчано је такођер право да своју ствар судским путем иште од свакога држаоца власничком тужбом (било реи виндикацијом, било акцијом публицианом).

И по прописима § 1498 о.з. ко је доселошћу стекао какву ствар или право, тај може насупрот досадашњему власнику искати код суда, да му се досуди власништво, а ако се досуђење право може уписати у јавне књиге, може такођер исходити да се поменуто право у исте књиге упише. Ово је посебан случај власничке тужбе, а у конкретном случају изгледа да би имао предложати баш овај случај у колико, разуме се заиста предлеже све претпоставке доселости.

Из свих тих законских прописа изилази, да уписани власник некретнина има јаче право на посед некретнине према свакоме оном, који тражи посед, а само право власништва не исходи судском пресудом, па да то правило важи и за онога, ко мисли да је доселошћу стекао власничко право неке некретнине.

Посед није право, које би се стицало доселошћу; посед је само фактички однос на ствари, који омогућује доселост права власништва у смислу § 1498 о.з., дакле се по праву доселости не може тражито само уступање поседа одузете ствари, него се истовремено или претходно мора затражити досуђење и самога власничког права које садржи и право на поседовање ствари, те упис тога права у земљишне књиге.

Такво правно становиште изилази јасно из досада-

шње праксе Касационог суда у Новом Саду број Г. 193-1922, број Г. 1353-1929, број Г. 463-1934) где је више пута изречено, да грунтовни власник, све дотле, док се грунтовно стање не промени, по правилу има права тражити своје некретнине од свакога, чији се посед не оснива на чину самог власника; да је власник некретнине овлаштен тражити посед од свакога, изузев од плодоуживаоца или од оног који по праву овога држи у поседу некретнину; да грунтовном власнику некретнине, међу осталим правима, припада у првом реду право да некретнине поседује, те да у случају пропуста тражења тужбом или противтужбом да се уписано право власништва огласи неважним, право власништва уписаног власника остаје у крепости, па са њим и право на посед по праву власништва.

Из свега напред изложеног јасног је да би тужитељ морао претходно или истовремено тужбом остварити своје право власништва и упис тога свога права у земљишне књиге, ако жели по праву свога власништва добити посед некретнине од уписаног власника — односно да тужитељу насупрот онај, који је у јавне књиге уписан као власник некретнине, има јаче право на посед све дотле, док тужитељ уредном тужбом не докаже своје јаче власничко право, и не исходи упис свога власничког права у земљишне књиге.

Тужитељева промена тужбеног захтева не садржи у себи формално такав уредан тужбени захтев, јер спомиње само правни основ, али захтев на утврђење власничког права и на упис истога у земљишне књиге није изричито стављен.

Из свих тих разлога ваљало је према прописима I. ст. § 543 зак. чл. I. из 1911 године нападнуту пресуду призивног суда као у меритуму на закону основану одобрити, те пресудити како је речено у диспозитиву ове пресуде.

О трошковима је одлучено по прописима IV. ст. §

543 применом I. ст. § 508 зак. чл. I/1911. Трошак за ревизиони одговор није досуђен осталим туженима, јер нису одговор поднели.

Нови Сад, 2 новембра 1939 године.

11.

Законско заложно право Државног ерара на некретнине за заостале порезе на приход земљишта и зграда, као и на некретнине саме, нормирано је у чл. 146 Закона о непосредним порезима. По томе члану јамче некретнине само за порезе који нису старији од 3 године. Тиме што је §-ом 28 Зак. о изм. и доп. закона о непосредним порезима од 18 фебруара 1934 дозвољено пореским дужницима, да могу пореске заостатке из времена пре конца 1932 године отплаћивати у ратама у року од 11 година, нису ти заостатци постали порезом за наредне године, пак зато не постоји за њих ни законско заложно право. (Кс. у Новом Саду, Рек. 136-1938).

*

Исто и Стол Седморице Бр. Рек. 2095-1935.

12.

Ако дражба на некретнине, одређена пре 1 јануара 1938 године није одржана (јер се извршеник обвезао, да ће исплатити потраживање), па се молба ради одређења поновне дражбе поднесе после 1 јануара 1938 године онда се у смислу чл. 27 Уводног закона за Ип. имају применити прописи старог извршног поступка, јер се поновна дражбена молба сматра наставком већ раније дозвољене дражбе. (Кс. у Новом Саду, Рек. II. 65-1939).

13.

Судски старатељ постављен за руковање заплењених земаља извршеникових, који у томе својству утужи неког на плаћање закупнине заплењене земље, па шу пар-

ницу изгуби, не може се обвезати на плаћање парничних трошкова у својој особи, већ једино као старатељ. Старатељ по своме делокругу је овлаштен да покрене парницу ради наплате закупнине заплењене земље и без посебног судског овлашћења.

(Кс. у Н. Саду, Рек. II. 340-1938).

14.

Ванпарничним пушем не може се обвезати треће лице, које је у поседу ствари, да изда пуномоћнику у одлуци сирочадског стола означене ствари (уложна књижица и накит).

(Кс. у Н. Саду, I. 301-1938).

*

Сирочадски сто је донео првостепену одлуку.

15.

Када су парнични трошкови досуђени странци с тим, да се исти имају платити на руке правозаступника јој, тада је овлаштена на принудно извршење како странка којој су досуђени трошкови, тако и адвокат на чије се руке исти имају платити.

(Кс. у Новом Саду, Рек. 157-1939).

*

По себи се разуме, да ако је један од овлашћених лица затражио извршење, тиме је угашено право на извршење другог лица. Исто то је изрекла и начелна одлука од 10-V 1916 број 2172-1916.

16.

И виши суд може одредити саслушање странака, ако о одлучним чињеницама не може доћи до уверења на основу других доказа.

(Кс. у Новом Саду, Рек. I. 58-1939).

17.

Суд не мора по званичној дужности испитивати, да ли је тужени заштићен земљорадник, јер заштићени

земљорадник је онај, ко то докаже прописним општинским уверењем, а то мора доказати сам.

(Кс. у Н. Саду, Рев. I. 596-1937).

18.

За одговорност државе за штету коју је нанео грађанину судија при вршењу службене дужности, потребно је, да је судија при вршењу службе поступио неправилно т. ј. да је тај судијски рад у најмању руку био последица нехата. Добронамерно погрешно тумачење једног законског прописа, као и добронамерно заузимање погрешног правног стајалишта, не може се сматрати таквим неправилним радом за који би одговарала држава.

(Кс. у Новом Саду, Рев. I. 14-935).

19.

Одлука суда има се сматрати закључком, и ако је суд погрешно назвао пресудом; а уложени правни лек против одлуке има се сматрати рекурсом.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 14-1936).

20.

Исправљање чињеничног навода у служби, да дуг не поштите из 1931 године већ из 1929 године није преиначење основице службе (Кс. у Новом Саду, Рев. I. 699-1935).

21.

I. Зато, што на скупштини није водио записник чиновник — како то прописују друштвена правила — већ по једногласном закључку скупштинском, члан скупштине, не може се жалити онај који је гласао за тај закључак. — II. Не може се узети у обзир та жалба, да суд није одредио преслушање акционара на околност, да положене акције нису изнашале онај број који се у записнику спомиње,

Шт. у. ср / 378

Стога се у поступку пред горе споменутим сирочадским столовима примењују већ и прописи новог ванпарничког поступка т. ј. његов трећи део, који се односи на старатељство (штитништво, скрбништво и помоћништво). Изузете су само ствари на основу чл. 27 и след. „Уводног закона и ванпарничном поступку“, а који прописи се односе на прелазна наређења, нарочито на штитничке и скрбничке ствари, које су биле већ у току дана 4 II-1935 године.

А пошто Закон о судским таксама не прописује у §-у 1 ст. 1 тач. IV, да се имају по његовој тарифи таксе наплаћивати у ванпарничном поступку само пред државним властима, онда, а у вези са §-ом 44 ст. 4 Закон о судским таксама следи, да се код горе наведених сирочадских столова у поступку по предметима старатељства (штитништва, скрбништва и помоћништва) имају примењивати прописи закона о судским таксама, а не Закон о таксама.

Сва досадашња објашњења, која су противна предњем, губе снагу

Потребне отправке за подручне судове шаљем у прилогу.
Нови Сад, 26 маја 1937 године.

Жив. П. Поповић, претседник Апелационог суда.

У издању Дра Нике Игњатовића, судије Касационог суда у Новом Саду изашла је из штампе свеска 4 Мале збирке судске праксе, у којој је саопштена Судска пракса из наследног права II део Цена 10 динара. Књига се може добити код Уредништва овог листа и у овдашњим књижарама.

Трговински закон (XXXVII: 1785 и LVIII: 1908) са односном судском праксом, у преводу Дра Нике Игњатовића, судије Касационог суда у Новом Саду. У књизи је ошташпан и Закон о оснивању акционарских друштава на територији Баната, Бачке и Барање. Издање књижаре „Славија“ у Новом Саду, где се може добити књига укоричена у платно уз цену од 50 динара.

Мала збирка судске праксе:

Дра Нике Игњатовића, Касационог судије у Новом Саду

Св. 1 Судска пракса из брачног права	- - -	Динара 10.—
Св. 2 Судска пракса из брачно-имовног права		Динара 10.—
Св. 3 Судска пракса из наследног права I. део		Динара 10.—
Св. 4 Судска пракса из наследног права II. део		Динара 10.—

Могу се добити код Уредништва овог листа.

ЧУВАЈМО ЈУГОСЛАВИЈУ!

У пажњу г.г. претплатницима

Отварајући претплату за XX. годину, саопштавамо, да претплата за 1940 год. остаје за **судове, судије, судијске и аквокатске приправнике** Дин. 60.—, док за остале претплатнике Дин. 120.

Умољавамо г.г. претплатнике, да нам претплату изволе послати одмах у почетку године, пошто је наш лист упућен једино на претплату.

Овим путем поново позивамо оне наше п. претплатнике, који нам насупрот многобројних опомена још ни до данас нису исплатили претплату за раније године, да то изволе учинити у што краћем року, јер ћемо им иначе морати обуставити даље слање нашег листа, а поред тога остварити своје тражбине судским путем.

Саопштавамо и то, да се код Уредништва још могу добити „Збирке“ из год. 1925, 1926, 1928—1931, 1934—1938, и то свако годиште по 100 динара. **Судови, судије, судијски и адвокатски приправници ова ранија годишта — док их још има на складишту — могу добити у пола цене.**

Исто тако се код Уредништва могу добити св. 1—4 судске праксе. Цена сваке свеске је Дин. 10.

Нови Сад, 15 јануара 1940 год.

Уредништво „ЗБИРКЕ“
НОВИ САД

Др. Илије Огњановића 18.

Телефон 24-98.

Чек. рачун 51.660.

Власник рачуна Др. Никола Игњатовић, Нови Сад.